

УДК 37.035.4

Дем'янова Тамара Олександрівна, 1935 р.н. Працює доцентом кафедри політології та економічної теорії Миколаївського державного педагогічного університету. У 1957 році закінчила філологічний факультет МДПУ. У 1978 році захистила кандидатську дисертацію на звання кандидата історичних наук. Коло наукових інтересів: політологічні аспекти державотворення.

Політична культура в процесі виховання студентів

У статті розглядається необхідність розвитку політичної культури як частини загальної культури, її місце у вихованні студентів педагогічних вищих

На сучасному етапі розвитку суспільства зростає потреба підвищення творчого ставлення кожної людини як до перетворень у країні, так і до своєї професійної справи.

У цих умовах проблема формування творчого потенціалу спеціалістів з вищою освітою є однією з актуальних: від рівня всебічної підготовки випускників вузів у значній мірі залежить вирішення багатьох питань розвитку народного господарства, науки, освіти, культури.

Особливе значення проблема розвитку творчої активності студентів має для педагогічних вузів, випускникам яких належить формувати характер молодій людині, школяра, у незалежній Україні.

Різні кризові явища в галузі економіки, політики, соціальних сферах пов'язані з відсутністю культури у найширшому розумінні.

Розвиток культури, всієї духовної сфери суспільства є обов'язковою вимогою всебічного розвитку здібностей людини, формування особи. Велику роль у вирішенні проблеми культури відіграє вища школа.

Частиною загальної культури суспільства виступає політична культура. Існують різні рівні політичної культури: політична культура соціальних спільностей, національних утворень, колективів, окремих осіб.

Політична культура особи включає такі складові: політичні знання, цінності та орієнтації, перетворення цих духовних навичок політичної поведінки в різних видах політичного процесу, усталені способи політичної діяльності в усіх формах і видах політичного життя тощо.

Ще Аристотель, визначаючи сутність людини, назвав її політичною твариною, маючи на увазі, що громадські якості – невід'ємна частина зрілості особи.

Політичну культуру визначають такі якості, як

організаторські здібності, вміння згуртовувати і мобілізувати людей на розв'язання політичних завдань, компетентність і професіоналізм, наполегливість, толерантність, вміння піти на компроміс, гуманність та ін.

Політична культура містить у собі політичний досвід, закріплений у законах, звичаях і у свідомості суспільства в цілому. У політичній культурі відображається рівень знань і поглядів людини на політичне життя, політичну владу і політичні відносини: її здатність давати політичну оцінку явищам суспільного життя і зайняти у ньому певну позицію, яка повинна проявлятися у конкретних справах.

Молодь, особливо студентство, останнім часом займає все помітніше місце у взаєминах влади і громадян. Таким чином, ці взаємини все більш залежать від політичної культури студентства, яка формується у процесі освоєння політичних і гуманітарних дисциплін у вузі. Значне місце, особливо серед них, займає **політологія**.

Вивчення цієї науки створює передумови для розвитку самосвідомості, творчої активності майбутніх фахівців. Однак процес механічної передачі знань студентам не приведе до формування свідомої політичної культури. Процес перетворення знань у стійкі переконання пов'язаний з діалектичним мисленням, на основі якого переконання перетворюються в орієнтири, спонукальні мотиви її діяльності і поведінки.

Все це вимагає від викладача особливої уваги у навчальному процесі, де формується взаємозв'язок між знаннями, переконаннями і навичками майбутніх фахівців. Нові неординарні оцінки і підходи до аналізу складних явищ суспільного життя, політичних процесів, проблем світового розвитку привертають увагу студентів.

Досвід роботи у вузі показує, що у процесі формування політичної культури при вивченні

політології треба використовувати *нетрадиційні форми проведення занять*. Це проявляється у неформальному ставленні студентів до лекційного курсу, спецкурсів, спецсеминарів, до написання рефератів, підготовки конференцій тощо. На семінарських заняттях часто виникають дискусії, суперечки, бурхливе обговорення тих чи інших проблем. Значний ефект дає застосування елементів гри. Знання, які сприймаються студентами не формально, а здобуваються ними, швидше перетворюються на переконання. Таким чином, йде процес формування системи цінностей.

Процес формування політичної культури передбачає також, по-перше, залучення студентів до різних засобів масової інформації (телебачення, газети, журнали) з

метою постійно мати політичну інформацію; по-друге, вимагає від них умінь оцінювати з наукових позицій політичні процеси і події.

Усі ці методи активізації студентської аудиторії дозволяють привчати майбутніх фахівців до політичної діяльності, формують їх політичну культуру, готують до життя в умовах самостійної правової держави.

У статті підкреслено необхідність вирішення проблеми розвитку творчої активності студентів. Особливе значення у цьому належить політичній культурі. Розкрито форми, методи, з допомогою яких на заняттях з політології формується політична культура студентської молоді.

Література

1. Бебек В., Головатий М.Ф. Політична культура сучасної молоді. – К.: Думка, 1996.
2. Лісовий В. Поняття політичної культури і сучасний стан політичної культури в Україні // Розбудова держави. – 1993. – № 3.
3. Бебек В. Наша політична культура // Політологічні читання. – 1992. – № 1.
4. Рудакевич О. Політична культура України: руйнація та шляхи відродження // Розбудова держави. – 1995. – № 1.
5. Комаров Е.Д. Политическая культура молодежи: проблемы формирования и развития. – М.: Мысль, 1994.

Стаття надійшла до редакції 05.07.2001 р.